

Omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Omsorgsnämnden

Datum:
2021-01-29

Diarienummer:
OSN-2019-0779

Handläggare:
Oscar Chirico

Internkontrollplan 2020 uppföljning årsbokslut

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna uppföljning av internkontrollplan 2020 per december, enligt föreliggande förslag samt
2. **att** överlämna den till kommunstyrelsen.

Ärendet

I omsorgsnämndens internkontrollplan finns kontrollmoment inom fem områden:

- verksamhetskontroller
- system och rutiner
- efterlevnad av regler, policyer och beslut
- oegentligheter, mutor och jäv.

Resultatet av granskningen i dessa områden visar på anmärkning avseende området kontroll av *efterlevnad av regler, policyer och beslut* där avtalstroheten följts. En mindre anmärkning har även gjorts inom kontrollområdet *kontroll av system och rutiner* där kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala följts.

Beredning

Ärendet har beretts av omsorgsförvaltningens avdelning för systemledning, förvaltningsledning och ekonomistab på kommunledningskontoret.

Föredragning

Arbetet att utveckla nämndens interna kontroll har pågått under 2020. Under våren har arbete påbörjats i tvärfunktionella styrteam. I dessa team arbetar medarbetare från ekonomistab, myndighet och systemledning tillsammans för att skapa bättre överblick, analys och jämförelse samt en samordnad planering av övergripande utvecklingsuppdrag. I detta arbete har bland annat felaktiga utbetalningar stoppats och en genomlysning av hemtjänst, personlig assistans, ledsagning har påbörjats i syfte att förhindra fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, dvs. fusk i välfärden.

Inom Uppsala kommun kontrolleras leverantörstroheten för respektive nämnd. Leverantörstrohet definieras som att organisationsnummer återfinns i Kommers avtalsregister med aktuellt avtal vid inköpets faktureringsdag. Leverantörstroheten för omsorgsnämnden 2020 var 85,3%, vilket var en ökning från 2019 års 75,7%.

Under 2020 påbörjades även arbetet med att systematisera arbetssättet kring individavtalen för att få en bättre kontroll. Samtliga individavtal samlades hos en ansvarig enhetschef på myndigheten. En genomgång av samtliga individavtal påbörjades och flera omförhandlingar av dygnsersättningen på befintliga placeringar har genomförts. Detta resulterade i en minskad kostnad för nämnden under 2020 med 0,7 mnkr.

Utifrån att det kan finnas risk att patientsäkerhet inte uppfylls på grund av bristande följsamhet till utskrivningsprocessen mellan slutenvård och kommun. I samarbete med regionen har därför styrdokument framarbetats och analysmallen för statistik utvecklats. För perioden januari - december var kostnaderna för utskrivningsklara 1,2 mnkr. Trenden har dock under året varit nedåtgående med de största kostnaderna under januari och februari. För samma period förr år 2019 var kostnaden 1,6 mnkr. Förvaltningen arbetar vidare under 2021 för att ytterligare minska kostnaderna för utskrivningsklara.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 29 januari 2021.
- Bilaga 1. Internkontrollplan 2020 uppföljning årsbokslut

Omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Omsorgsnämnden
Rapport

Datum:
2021-01-29

Diarienummer:
OSN-2019-0779

Handläggare:
Oscar Chirico

Internkontrollplan 2020 uppföljning årsbokslut

För omsorgsnämnden

Innehåll

Sammanfattning	3
Granskningar i föreliggande rapport	3
Arbetet med intern kontroll under året	4
Redovisning av kontrollmoment	4
1. Kontroll av inköp av tjänster och produkter	4
2. Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.....	4
3. Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser	5
4. Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.....	6
5. Kontroll av att återsökningsbara statsbidrag från Migrationsverket sökts i rätt tid och beviljats.....	6
6. Kontroll av upplevd och reell delaktighet.	7
7. Kontroll av efterlevnad av policy och riktlinje mot mutor.	7
8. Kontroll av att nyproducerade lägenheter har färdigställts och att beslut om bostad med särskild service 9:9 LSS verkställts.....	7
Redovisning av kontrollmoment från tidigare avrapporteringar	8
Augusti	8
2. Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.....	8
3. Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser	8
4. Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.....	9

Sammanfattning

Granskningar i föreliggande rapport

Granskningen inför februari månads nämndsammanträde har avsett följande kontrollmoment:

- Granskningen är genomförd med anmärkning avseende:
 - Kontroll av inköp av tjänster och produkter.
- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning avseende:
 - Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.
- Granskningen är genomförd utan anmärkning avseende:
 - Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser.
 - Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.
 - Kontroll av att återsökingsbara statsbidrag från Migrationsverket sökts i rätt tid och beviljats.
 - Kontroll av upplevd och reell delaktighet.
 - Kontroll av efterlevnad av policy och riktlinje mot mutor.
 - Kontroll av att nyproducerade lägenheter har färdigställts och att beslut om bostad med särskild service 9:9 LSS verkställts.

Föreslagna åtgärder utifrån granskningarna

I slutet av 2020 implementerades e-handelssystemet Proceedo. Framöver ska verksamhetens personal göra samtliga beställningar i detta system, vilket kommer att bidra till en högre avtalstrohet.

Under 2020 påbörjades även arbetet med att systematisera arbetssättet kring individavtalen för att få en bättre kontroll och ekonomi. En genomgång av samtliga individavtal påbörjades och flera omförhandlingar av dygnsersättningen på befintliga placeringar har genomförts. Detta arbete kommer att fortgå under 2021.

Tidigare granskningar under året

Under 2020 genomfördes ingen granskning per april, på grund av den aktuella situationen med covid-19. Granskningarna som utfördes per augusti avsåg följande kontrollmoment:

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning avseende:
 - Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.
- Granskningen är genomförd utan anmärkning avseende:
 - Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser.
 - Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.

Arbetet med intern kontroll under året

Arbetet att utveckla nämndens interna kontroll, bland annat genom att utveckla arbetssätt med uppföljning och analys på strategisk, ekonomisk och individnivå, har fortsatt under 2020. Förvaltningen har arbetet i tvärprofessionella styrteam där både analys och upphandlingar har planerats. Även upphandlings- och avtalsprocessen har utvecklats för att kvalitetssäkra upphandlingar framöver. Det innebär att nämnden ökar sina möjligheter att stävja fusk i välfärden.

Redovisning av kontrollmoment

1. Kontroll av inköp av tjänster och produkter

Det finns risk att köp genomförs utanför ramavtal på grund av bristande kunskap om avtal. Detta leder till minskad avtalstrohet. När det gäller köp av placeringar utanför ramavtal är det ofta en sista utväg för att verkställa beslut och innebär ofta en dyr lösning.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med anmärkning

Åtgärder

I slutet av 2020 implementerades e-handelssystemet Proceedo. Tanken är att verksamhetens personal skall göra samtliga beställningar i detta system, vilket kommer att bidra till en högre avtalstrohet i framtiden.

Under 2020 påbörjades även arbetet med att systematisera arbetssättet kring individavtalen för att få en bättre kontroll. Samtliga individavtal samlades hos en ansvarig enhetschef på myndigheten. En genomgång av samtliga individavtal påbörjades och flera omförhandlingar av dygnersättningen på befintliga placeringar har genomförts. Detta resulterade i en minskad kostnad för nämnden under 2020 med 0,7 mnkr.

Genomförd kontroll

Inom kommunen kontrolleras leverantörstroheten för respektive nämnd. Leverantörstrohet definieras som att organisationsnummer återfinns i Kommers avtalsregister med aktuellt avtal vid inköpets faktureringsdag. Leverantörstroheten för omsorgsnämnden 2020 var 85,3 %, vilket var en ökning från 2019 års 75,7%.

Kostnaden för individavtal år 2020 var 40,4 mnkr, vilket motsvarar 7% av nämndens totala externa köp av platser.

2. Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.

Det finns risk att patientsäkerhet inte uppfylls på grund av bristande följsamhet till utskrivningsprocessen. För att få kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala genomförs månatlig uppföljning av kostnader för patienter i slutenvården, efter att utskrivningsklart meddelande har skickats och kommunens betalningsansvar inträder.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

Gemensamma workshops har hållits för remisshantering av riktlinjen för samverkan vid in- och utskrivning. Arbetsgruppen Trygg utskrivning har vidareutvecklat analysmall för statistik av utskrivningsklara och kommer att kvartalsvis presentera en djupare analys från statistiken. Analysmaterialet är tänkt som stöd i att skapa förutsättningar för att möjliggöra hemgång.

Genomförd kontroll

För perioden januari - december är det totalt 258 dygn där omsorgsförvaltningen har betalansvaret. Detta motsvarar en kostnad på 1,2 mnkr. Trenden under året är nedåtgående med de största kostnaderna under januari och februari. För samma period förra året var det totalt 348 dygn med en kostnad på 1,6 mnkr. Förvaltningen arbetar vidare under 2021 för att ytterligare minska kostnaderna.

3. Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser

Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, att brukaren inte får sitt fulla behov tillgodosett, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen. För att hantera denna risk inom personlig assistans granskas samtliga fakturor mot beslutade timmar, före utbetalning till externa utförare.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Kontroll genomförs regelbundet av samtliga fakturor i ekonomisystemet. Vid felaktigheter kontaktas först biståndshandläggare för förtydligande. Om frågetecken fortfarande kvarstår kontaktas assistansbolaget. Vid oenighet mellan assistansbolag och kommunen sker en dialog mellan biståndshandläggare och utföraren.

Detta granskas vid varje tillfälle:

- a. Att fullständiga tidrapporter medföljer fakturan.
- b. Att fakturerade timmar stämmer överens med beslutade timmar.
- c. Att timmarna gäller ett giltigt beslut

4. Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.

Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Detta innebär att beslutet är ogiltigt och kan även medföra att beslutet är felaktigt och leda till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.

För att hantera denna risk genomförs varje tertiäl slumpvisa stickprov ur diariet gällande de ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning
-

Åtgärder

Då detta kontrollmoment inte genererat några anmärkningar under två års tid, är bedömningen att risk för felaktigheter är låg. Momentet kommer därför inte att ingå i internkontrollplanen 2021.

Genomförd kontroll

Fyra slumpvisa stickprov har genomförts under perioden augusti till december. Beslut jämfördes mot gällande delegationsordning. Alla fyra besluten var fattade av rätt delegat.

5. Kontroll av att återsökningsbara statsbidrag från Migrationsverket sökts i rätt tid och beviljats.

Det finns risk att nämnden inte identifierar de personer vars insatser är återsökningsbara från statliga myndigheter (t.ex. Migrationsverket) och kan därmed inte återsöka medel vilket gör att kommunen går miste om stora belopp. Det är därför viktigt att kontrollera huruvida återsökningsbara statsbidrag sökts i rätt tid och beviljats.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning
-

Åtgärder

Under 2020 förändrades återsökningsprocessen mot tidigare år. Detta arbete har inneburit en bättre kontroll och minimerat risken för att återsökta poster nekats. Numera används även en digital lösning för delar av ansökan. Detta ger tidsvinster i arbetet och en större trygghet i redovisningens uppbokade belopp. Momentet kommer inte ingå i internkontrollplanen 2021 då risk för felaktigheter numera är låg.

Genomförd kontroll

Nämnden erhåller statsbidrag retroaktivt. Under 2020 erhöles 12,3 miljoner kr från Migrationsverket för verksamhetsåret 2019. Återsökning av statsbidrag för flyktingmottagande har skett vid ett tillfälle i juni månad. Tanken framöver är att göra flertalet ansökningar under ett och samma år.

6. Kontroll av upplevd och reell delaktighet.

Det finns risk att personer med funktionsnedsättning inte upplever trygghet och självständighet och inte kan påverka sin livssituation. Omsorgsförvaltningen genomför därför årligen SKRs brukarenkät för att bl.a. mäta delaktighet.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Resultatet från årets brukarenkät visar att 81% av respondenterna svarat ja på frågan om de får bestämma över saker som är viktigt för dem. Detta är en högre andel än det nationella snittet på 79% och även högre än föregående års svar på 78%.

På frågan om du känner dig trygg med personalen svarar 83% ja och om personalen bryr sig om dig svarar 89% ja. Båda värden är högre än det nationella snittet.

Slutligen svarar 86% ja på frågan om de trivs. Det nationella snittet är 83% och föregående års svar från brukare var 85%.

7. Kontroll av efterlevnad av policy och riktlinje mot mutor.

Det finns risk för otillbörlig påverkan av nämndbeslut på grund av bristande kunskap om kommunens policy och riktlinjer om mutor. Detta kan leda till minskad tillit hos medborgare.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Resultatet från kommunstyrelsen årliga enkät om mutor och jäv visar att en hög andel av chefer och förtroendevalda inom omsorgsförvaltningen anser sig ha tillräcklig kunskap om policy och riktlinjer mot mutor (97% respektive 90%). Under året är det i stort sett ingen som varit med om situationer där det varit svårt att avgöra huruvida en gåva kan innebära muta eller otillbörlig förmån. På frågan "Det har hänt att någon har försökt muta mig under det senaste året", svarar 100% av respondenterna nej.

8. Kontroll av att nyproducerade lägenheter har färdigställts och att beslut om bostad med särskild service 9:9 LSS verkställts.

Det finns risk att nämnden inte kan planera och ombesörja bostäder till personer med funktionsnedsättning. Detta kan leda till längre väntetider för verkställighet av beslut om boende, sanktionsavgifter och dyra speciallösningar. För att motverka detta finns en Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg 2020 - 2024 med utblick till 2030.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Antal nya boendeplatser som planerades för 2020 har löpt enligt plan. I planering 2020 låg det 16 nya boendeplatser och under året har 17 nya LSS-platser skapats (på två boendeenheter och tre utökningar på redan befintliga boenden). Utöver detta tillkom åtta nya placeringar på ramupphandlade verksamheter. Totalt innebär detta 25 nya platser har skapats under 2020.

Redovisning av kontrollmoment från tidigare avrapporteringar

Augusti**2. Kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala.**

Det finns risk att patientsäkerhet inte uppfylls på grund av bristande följsamhet till utskrivningsprocessen. För att få kontroll av kostnader för utskrivningsklara från Region Uppsala genomförs månatlig uppföljning av kostnader för patienter i slutenvården, efter att utskrivningsklart meddelande har skickats och kommunens betalningsansvar inträder.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Genomförd kontroll

För perioden januari - juli är det totalt 195 dygn där omsorgsförvaltningen har betalansvaret. Detta motsvarar en kostnad på 0,9 mnkr. Trenden under året är nedåtgående med de största kostnaderna under januari och februari. För samma period förra året var det totalt 161 dygn med en kostnad på 0,7 mnkr. Förvaltningen arbetar vidare för att ytterligare minska kostnaderna.

3. Kontroll av att utbetalad ersättning till assistansbolag använts på rätt sätt gällande beslutade insatser

Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen. För att hantera denna risk inom personlig assistans granskas samtliga fakturor mot beslutade timmar, före utbetalning till externa utförare.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Genomförd kontroll

Kontroll genomförs regelbundet av samtliga fakturor i ekonomisystemet. Vid felaktigheter kontaktas först biståndshandläggare för förtydligande. Om frågetecken fortfarande kvarstår kontaktas assistansbolaget. Vid oenighet mellan assistansbolag och kommunen sker en dialog mellan biståndshandläggare och utföraren.

Detta granskas vid varje tillfälle:

- a. Att fullständiga tidrapporter medföljer fakturan.
- b. Att fakturerade timmar stämmer överens med beslutade timmar.
- c. Att timmarna gäller ett giltigt beslut.

4. Kontroll att beslut fattas av utsedd delegat inom ramen för gällande delegationsordning.

Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Detta innebär att beslutet är ogiltigt och kan även medföra att beslutet är felaktigt och leda till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.

För att hantera denna risk genomförs varje tertiäl slumpvisa stickprov ur diariet gällande de ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning
-

Genomförd kontroll

Totalt åtta slumpvisa stickprov har genomförts mellan februari och juli. Beslut jämfördes mot gällande delegationsordning. Alla åtta besluten var fattade av rätt delegat.